

AMNESTY
INTERNATIONAL

«ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΩ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΟΥ»

Ξεριζωμένες γυναίκες στην Ελλάδα μιλούν ανοιχτά

Η Διεθνής Αμνηστία πραγματικά θαυμάζει την αντοχή και τη δύναμη των γυναικών που συμμετείχαν σε αυτήν τη δημοσίευση. Φωτογραφία από το δίκτυο Μέλισσα, Αθήνα, Ιούλιος 2018.

«Χρειαζόμαστε ένα χώρο όπου να μπορούμε να νιώθουμε ασφαλείς, όπου να μπορούμε να εκφράσουμε τους φόβους μας και όπου τα αιτήματά μας να μπορούν να ακουστούν.»

Μίνα, από το Ιράκ, που ζει με τα δύο μικρά παιδιά της σε καταυλισμό έξω από την Αθήνα, Ιούλιος 2018*

ΞΕΡΙΖΩΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΙΛΟΥΝ ΑΝΟΙΧΤΑ

Χιλιάδες γυναίκες και κορίτσια που διαφεύγουν από διώξεις και συγκρούσεις κάνουν ένα εξαιρετικά δύσκολο και επικίνδυνο ταξίδι προς την Ελλάδα.

Αυτή η δημοσίευση εστιάζει στις ιστορίες τους και με αυτόν τον τρόπο φωτίζει το τεράστιο θάρος και τη δύναμη με την οποία αντιμετωπίζουν την κατάστασή τους οι ξεριζωμένες γυναίκες και κορίτσια.

Μερικές από αυτές διέφυγαν από τη σεξουαλική και τη σωματική βία και τις διακρίσεις στις χώρες καταγωγής τους μόνο για να αντιμετωπίσουν περαιτέρω βία και κακοποίηση καθ' οδόν, από διακινητές, συνριοφύλακες, κρατικούς υπαλλήλους ή και συγγενείς τους.

Οι δυσκολίες του ταξιδιού δεν είναι τυχαίες. Αντιθέτως, η απόφαση της Ευρώπης να κλείσει τα σύνορά της σε άτομα που αναζητούν προστασία εκθέτει ιδίως τις γυναίκες και τα κορίτσια σε προβλέψιμους κινδύνους.

* Υποδεικνύει ότι, μετά από αίτημά τους, τα ονόματα των γυναικών είναι αλλαγμένα.

Χωρίς τη δυνατότητα νόμιμης μετακίνησης οι γυναίκες και τα κορίτσια υποχρεώνονται να κάνουν ένα ταξίδι γεμάτο κινδύνους, με την ελπίδα ότι η Ευρώπη θα προσφέρει έναν ασφαλή χώρο όπου οι ζωές τους μπορούν σιγά-σιγά να ξαναχτιστούν. Για πολλές, η ελπίδα αυτή χάνεται αμέσως μόλις φτάσουν στην Ελλάδα.

Παιδευμένες σε συνωστισμένους και βρώμικους καταυλισμούς της ΕΕ στα ελληνικά νησιά, οι γυναίκες και τα κορίτσια εκτίθενται σε διάφορους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης και της σεξουαλικής βίας. Πρέπει να αντιμετωπίσουν ένα δυσλειτουργικό σύστημα υποδοχής στα νησιά και την ενδοχώρα που εγκλωβίζει χιλιάδες ανθρώπους σε καταυλισμούς με κακή υγιεινή και ιατρική περίθαλψη και οι οποίοι ποτέ δεν προορίζονταν ή δεν ήταν εξοπλισμένοι για μακροπρόθεσμη φιλοξενία. Είτε ζουν σε διαμερίσματα αστικών περιοχών ή σε καταυλισμούς, η έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης και γυναικών διερμηνέων αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία ή η νομική βοήθεια.

Από το Μάρτιο του 2017, η Διεθνής Αμνηστία μίλησε με περισσότερες από 100 γυναίκες και κορίτσια που ζουν σε καταυλισμούς και διαμερίσματα μέσα και γύρω από την Αθήνα και στα ελληνικά νησιά, με προσωπικές συνεντεύξεις ή θεματικές ομάδες.

Ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους, τις ιδιαίτερες περιστάσεις ή τις ελπίδες τους, όλες είχαν ένα κοινό χαρακτηριστικό: την επείγουσα ανάγκη να ακουστούν. Όλες είχαν καιρία θέματα να θίξουν για τα δικαιώματά τους, την ασφάλεια, την ευημερία τους και τις μελλοντικές προκλήσεις. Είχαν επίσης ξεκάθαρα αιτήματα για αλλαγές.

Αυτή η δημοσίευση βασίζεται στη βαθιά ματιά τους και αντικατοπτρίζει τις ιστορίες τους, όχι μόνο σχετικά με τις αντιξοότητες που αντιμετωπίζουν, αλλά και με τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες που έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα, όπως είναι οι φιλικόι προς τις γυναίκες και τα κορίτσια χώροι, όπου μπορούν να συναντώνται, να αποκτούν πρόσβαση σε παροχές, να ξαναχτίζουν σχέσεις υποστήριξης και να δέχονται τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να δημιουργήσουν μια καλύτερη ζωή για τον εαυτό τους και τις οικογένειές τους.

Η Ελλάδα έχει νομική υποχρέωση να παρέχει προστασία στις γυναίκες και τα κορίτσια που ζουν στη χώρα, εξασφαλίζοντάς τους αξιοπρεπείς και ασφαλείς συνθήκες υποδοχής, δίκαιη πρόσβαση σε άσυλο καθώς και ευκαιρίες ένταξης για όσες πρόκειται να παραμείνουν. Η Ελλάδα πρέπει να εκπληρώσει αυτές τις υποχρεώσεις και να εγγυηθεί στις γυναίκες και τα κορίτσια την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στις συζητήσεις και τις αποφάσεις που τις επηρεάζουν.

Η ευθύνη για τις συνθήκες διαβίωσής τους στην Ελλάδα δεν έγκειται μόνο στις ελληνικές αρχές, αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Η συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας, που εγκρίθηκε από τους ευρωπαίους ηγέτες το Μάρτιο του 2016, και οι ευρωπαϊκοί κανόνες για το άσυλο είναι οι δύο κύριοι παράγοντες που βρίσκονται στον πυρήνα πολλών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των κοριτσιών.

Πρώτον, επειδή η συμφωνία αναγκάζει πολλές γυναίκες και κορίτσια να παραμείνουν στα ελληνικά νησιά σε καταυλισμούς γεμάτους κινδύνους. Καμία βελτίωση στις συνθήκες διαβίωσης, όσο απαραίτητη κι αν είναι, δεν μπορεί να μετριάσει τους κινδύνους που απορρέουν από το να περιορίζονται οι γυναίκες και τα κορίτσια πρόσφυγες στα νησιά. Δεύτερον, επειδή οι ευρωπαϊκοί κανόνες για το άσυλο υποχρεώνουν την Ελλάδα, ως χώρα άφιξης των προσφύγων, να φέρει το βάρος της ευθύνης για τη βοήθειά τους και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες αρνούνται να αλλάξουν αυτό το άδικο σύστημα.

Οι ευρωπαίοι ηγέτες θα πρέπει να καλωσορίσουν το δίκαιό τους μερίδιο ανθρώπων που διαφεύγουν από βία και διώξεις. Θα πρέπει να προσφέρουν ασφαλείς και νόμιμες διόδους προς την Ευρώπη και να μεταρρυθμίσουν το ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου ώστε να το καταστήσουν δίκαιο και ανθρωπιστικό. Εάν δεν το πράξουν, όχι μόνο εγκαταλείπουν ανθρώπους που χρειάζονται επείγουσα προστασία, αλλά επίσης απογοητεύουν ευρύτερα τους ευρωπαίους πολίτες, οι οποίοι χάνουν την εμπιστοσύνη τους στην ικανότητα των κυβερνήσεών τους να συμμορφώνονται με τις ιδρυτικές αρχές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Διεθνής Αμνηστία είναι βαθιά συγκινημένη από το θάρρος και τη γενναιοδωρία όλων των γυναικών και των κοριτσιών που συναντήθηκαν με την οργάνωση και ευχαριστεί την καθεμία από αυτές για το χρόνο που έδωσαν για να μοιραστούν τις προσωπικές τους εμπειρίες και απόψεις.

Η οργάνωση είναι επίσης ευγνώμων στις οργανώσεις και τα άτομα που διευκόλυναν την επαφή με τις γυναίκες και τους προσέφεραν μεγάλη υποστήριξη. Με τη δημοσίευση αυτού του εγγράφου, η Διεθνής Αμνηστία ελπίζει ότι θα συμβάλει στον αγώνα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης για τις ίδιες και τους γύρω τους, και ότι θα βοηθήσει να ακουστεί η φωνή τους σε εκείνους που έχουν τη δύναμη και την ευθύνη να τις προστατεύσουν.

Οι εμπειρίες των γυναικών στην Ελλάδα πρέπει να ακουστούν και να προκαλέσουν δράση.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΦΟΒΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

Από τον Ιανουάριο έως τον Ιούλιο του 2018, τουλάχιστον 99 άτομα έχασαν τη ζωή τους προσπαθώντας να διασχίσουν το Αιγαίο. Από το 2014, ο τραγικός αριθμός ανέρχεται τουλάχιστον στους 1699. Οι γυναίκες μίλησαν στη Διεθνή Αμνηστία για την τρομακτική εμπειρία της θαλάσσιας διαδρομής. «Νόμιζα ότι πεθαίνω», δήλωσε η Μαγα*, μια Σύρια που έφτασε στην Ελλάδα με τα 5 παιδιά της. Έδωσε συνέντευξη στην Αμνηστία στον καταυλισμό της Ραφήνας το Μάιο του 2017. Η φωτογραφία λήφθηκε στην Κω.

«Δεν υπήρχε επιλογή. Είτε έμενες πίσω στη μέση του πουθενά με εγκληματίες [διακινητές] που θα μπορούσαν να σου κάνουν το οτιδήποτε. Ή στριμωχνόσουν στο σκάφος παρά τους κινδύνους.»

*Bahar *, από το Αφγανιστάν, που περιγράφει το ταξίδι από την Τουρκία στην Ελλάδα με τα τρία παιδιά της, Μάρτιος 2018*

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΤΑΞΙΔΙΑ

Η άρνηση των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων να ανοίξουν ασφαλείς και νόμιμες εναλλακτικές λύσεις στις επικίνδυνες διαδρομές από ξηράς ή από το Αιγαίο εκθέτει τις γυναίκες και τα κορίτσια σε μορφές βίας καθ' οδόν, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας και της εμπορίας ανθρώπων.

Οι γυναίκες και τα κορίτσια αποτελούν έναν ολοένα και αυξανόμενο αριθμό όσων φτάνουν στην Ελλάδα αναζητώντας καταφύγιο.

Ενώ το 2015 οι περισσότεροι από αυτούς που έφταναν από την Τουρκία ήταν νεαροί άνδρες, από το 2016 όλο και περισσότερες γυναίκες -οι περισσότερες από τη Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν- είναι μεταξύ εκείνων που ζητούν διεθνή προστασία στην Ευρώπη.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΓΚΛΩΒΙΣΤΕΙ ΣΕ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ (ΑΠΟ ΤΙΣ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018)

HOTSPOT	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Λέσβος	3.100	8. 675
Χίος	1.014	2.266
Σάμος	648	3.809
Λέρος	860	679
Κως	816	1.248
ΣΥΝΟΛΟ από hotspot	6.438	16.677
Σύνολο άλλων μορφών στέγασης στα νησιά (διαμερίσματα, ξενοδοχεία, ΜΚΟ κ.λπ.)	2.658	3.227
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ: 19.904		

**Πηγή: Εθνικός Συντονισμός για τον Έλεγχο των Συνόρων, τη Μετανάστευση και το Άσυλο, Υπουργείο Εσωτερικών*

Όλες οι γυναίκες που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία δήλωσαν ότι δεν είχαν άλλη επιλογή παρά να χρησιμοποιήσουν διακινητές ανθρώπων. Η Fatima, μια 27χρονη Αφγανή που ταξίδεψε στην Ελλάδα με τις δύο νεότερες αδελφές της, εξέφρασε στη Διεθνή Αμνηστία το Φεβρουάριο του 2018 την απογοήτευσή της και τη βαθιά αίσθηση έλλειψης ελέγχου:

«Όταν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έκλεισαν τις πόρτες στους πρόσφυγες, εμείς [ως γυναίκες] εκτεθήκαμε περισσότερο στις καταχρήσεις των διακινητών. Και δεν μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από την αστυνομία ή από οποιονδήποτε άλλο επειδή είσαι 'παράνομη'. Οι διακινητές επωφελούνται από αυτό.»

Οι γυναίκες περιέγραψαν πως έπρεπε να περιμένουν μέρες σε κρησφύγετα σε μια από τις παραθαλάσσιες πόλεις της Τουρκίας, πριν τις οδηγήσουν στην ακτή. Ορισμένες έπρεπε επίσης να περάσουν αρκετές νύχτες στην ύπαιθρο κοντά στην ακτή, όταν οι καιρικές συνθήκες δεν τις άφηναν να επιβιβαστούν στα φουσκωτά.

«Όταν φτάσαμε στην ακτή κοντά στην Αλικαρνασσό [στην Τουρκία], ο καιρός ήταν πολύ κακός. Οι διακινητές μάς είπαν να περιμένουμε εκεί. Μείναμε εκεί για 20 ημέρες. Είχε πολύ κρύο και υγρασία. Δεν υπήρχε αρκετό νερό και φαγητό. Δε γνωρίζαμε κανέναν από τους ανθρώπους της ομάδας. Ήταν καλοί, αλλά οι διακινητές δεν ήταν... Έσπρωξαν τη μητέρα μου πίσω, όταν εκλιπαρούσε να επιστρέψει στην Αλικαρνασσό. Ήμουν τόσο τρομαγμένη, που δεν μπορούσα να κοιμηθώ καθόλου. Όταν ήθελα να πάω στην τουαλέτα, ο αδελφός μου με συνόδευε μακριά από την ομάδα. Αλλά μια φορά οι διακινητές μάς ακολούθησαν, κι έτσι τρέξαμε πίσω. Μετά από αυτό, δεν κατορούσα για τόσον πολύ καιρό που αρρώστησα».

Yara, 22 ετών, από τη Συρία, ταξιδεύοντας από την Τουρκία στην Ελλάδα με τη μητέρα της και το 17χρονο αδελφό της, Μάρτιος 2018*

Πολλές άλλες γυναίκες δήλωσαν στη Διεθνή Αμνηστία πως το ταξίδι σε απομακρυσμένες περιοχές με άγνωστους άνδρες τούς έκανε να αισθάνονται εξαιρετική ανασφάλεια και φόβο. Οι γυναίκες που ταξίδευαν μόνες αντιμετώπιζαν ιδιαίτερα μεγάλο κίνδυνο σωματικής, λεκτικής και σεξουαλικής παρενόχλησης από τους διακινητές. Μία γυναίκα είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι της ζητήθηκε να δώσει σε έναν διακινητή την έφηβη κόρη της για γάμο:

«Με παρενοχλούσαν πολύ. Ένας διακινητής ήταν πολύ επίμονος. Έλεγε: “Θα σε στείλω στη Γερμανία με αεροπλάνο, αν μου δώσεις την κόρη σου”. Φυσικά δεν το έκανα, αλλά εξακολουθώ να τους φοβάμαι.»

Οι γυναίκες ανέφεραν επίσης ότι μερικές φορές παρενοχλούνταν από την αστυνομία, τη χωροφυλακή και τους ντόπιους στην Τουρκία, καθώς και τους ίδιους τους συγγενείς τους ή άτομα που ταξίδευαν μαζί τους. Μια άλλη γυναίκα από το Ιράν που ζούσε στην Αθήνα το Μάρτιο του 2017 περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία πώς ο σύζυγός της την ανάγκασε σε σεξουαλική επαφή με διακινητές όταν ξέμειναν από χρήματα, για να συνεχίσουν το ταξίδι τους.

ΠΑΓΙΔΕΥΜΕΝΕΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ

Η δύναμη και η ανθεκτικότητα που δείχνουν οι γυναίκες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού είναι εξαιρετική. Ωστόσο, όταν φτάνουν σε ένα από τα ελληνικά νησιά του ανατολικού Αιγαίου, αντί για την απαραίτητη ξεκούραση και περίθαλψη που δικαιούνται, συναντούν τις καταστροφικές συνέπειες της συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας.

Από τις 20 Μαρτίου 2016, οι αιτούντες άσυλο που έφταναν στα ελληνικά νησιά δεν είχαν τη δυνατότητα να μετακινηθούν στην ενδοχώρα, επειδή η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας απαιτεί την επιστροφή τους στην Τουρκία. Οι επιστροφές δεν πραγματοποιούνται στο βαθμό που προβλέπουν οι ηγέτες της ΕΕ και καθώς εκατοντάδες άνθρωποι φτάνουν στις ελληνικές ακτές σε εβδομαδιαία βάση, το αποτέλεσμα της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας είναι να παγιδεύονται χιλιάδες άνθρωποι για μήνες στα ελληνικά νησιά υπό απάνθρωπες συνθήκες. Η ζωή τους είναι σε αναμονή και αυτό έχει τεράστιο αντίκτυπο στην ψυχική τους υγεία.

Από τις 21 Σεπτεμβρίου 2018, σχεδόν 20.000 άτομα παραμένουν παγιδευμένα στα νησιά. Η πλειοψηφία τους παραμένει σε καταυλισμούς που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ (επίσης αποκαλούμενα «hotspot» ή κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης) στη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο, την Κω και τη Λέρο. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το 34% του πληθυσμού, εκ των οποίων το 12% είναι κορίτσια ηλικίας κάτω των 18 ετών. Το 66% είναι άνδρες, εκ των οποίων το 17% είναι αγόρια.

Άτομα που έχουν κάνει αίτηση οικογενειακής επανένωσης ή άτομα που θεωρούνται «ευάλωτα» -συμπεριλαμβανομένων των εγκύων γυναικών, των νέων μητέρων ή των επιζώντων βασανιστηρίων και σεξουαλικής βίας- δικαιούνται να εξαιρεθούν της παραμονής στα νησιά και να μπορέσουν τελικά να μετακινηθούν στην ηπειρωτική Ελλάδα. Ωστόσο, οι αρμόδιοι υπάλληλοι και το ιατρικό προσωπικό στους καταυλισμούς δε διαθέτουν πάντοτε τις δεξιότητες ή τον απαραίτητο χρόνο για να εντοπίσουν εκείνους που πρέπει να εξαιρεθούν. Ακόμα και όταν αυτά τα άτομα εντοπιστούν, πρέπει να περιμένουν αρκετούς μήνες μέχρι να βρεθεί χώρος για αυτούς στην ενδοχώρα.

Ιούλιος 2017, ακτιβιστές και πρόσφυγες συγκεντρώθηκαν στη Λέσβο για να ζητήσουν την παρέμβαση των ηγετών της ΕΕ.

© Yara Belfiore/laPresse/Alamy

ΑΠΑΝΘΡΩΠΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Το «απάνθρωπες» είναι μία από τις λέξεις που χρησιμοποιούνται περισσότερο από τις γυναίκες όταν περιγράφουν τους πέντε καταυλισμούς που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Ο συνωστισμός σε αυτούς τους καταυλισμούς βρίσκεται σε σημείο κρίσης, αφού σχεδόν 17.000 άνθρωποι ζουν σε πέντε καταυλισμούς που σχεδιάστηκαν για περίπου 6.400. Οι περιοχές Μόρια στη Λέσβο και Βαθύ στη Σάμο είναι ιδιαίτερα υπερπληθείς.

Η έλλειψη υγιεινής, το λιγοστό καθαρό πόσιμο νερό, τα ρυάκια ακατέργαστων λυμάτων και η συγκέντρωση ποντικών και αρουραίων είναι κοινά σε όλους τους καταυλισμούς.

Οι γυναίκες πρέπει επίσης να ξοδεύουν τα λίγα λεφτά τους σε σερβιέτες, οι οποίες δεν παρέχονται πάντα.

«Όλα εδώ είναι βρώμικα. Είναι αδύνατο να μένεις καθαρή και όταν έχουμε περίοδο, είναι πολύ δύσκολα.»

*Adèle**, από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ), συνέντευξη το Φεβρουάριο του 2018

Καταυλισμός προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου, Φεβρουάριος 2018. Ο καταυλισμός εξακολουθεί να είναι υπερβολικά υπερπληρής. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2018, πάνω από 8.600 άτομα διέμεναν στον καταυλισμό, ο οποίος έχει συνολική μέγιστη χωρητικότητα 3.100 ατόμων

Σκηνή στον καταυλισμό στο Βαθύ της Σάμου. Η φωτογραφία λήφθηκε το Φεβρουάριο του 2018.

Η Adèle* έφθασε στη Σάμο με την αδελφή της το Δεκέμβριο του 2017 και έμεινε στον καταυλισμό στο Βαθύ όταν η Διεθνής Αμνηστία μίλησε μαζί της το Φεβρουάριο του 2018. Αν και ο καταυλισμός σχεδιάστηκε για διαμονή 650 ατόμων σε προκατασκευασμένα κοντέινερ, το Σεπτέμβριο του 2018 υπήρχαν 3.800 άνθρωποι που ζούσαν εκεί κυρίως σε αυτοσχέδια καταλύματα.

«Για δύο μήνες, κοιμόμασταν σε μια μικρή σκηνή κοντά στην τουαλέτα... Δεν υπήρχε ηλεκτρισμός και είχε πολύ κρύο. Και όταν έβρεχε, το νερό περνούσε μέσα στη σκηνή. Τώρα βρισκόμαστε σε κοντέινερ με άλλη μία τετραμελή οικογένεια. Ακόμα είναι δύσκολα. Η μητέρα μου υποφέρει από σοβαρούς πόνους στην πλάτη και δεν μπορεί να ανεβαίνει πάνω-κάτω στον καταυλισμό για να δει γιατρό.»

Σαμάν, 19 ετών, από το Αφγανιστάν, συνέντευξη το Φεβρουάριο και τον Αύγουστο του 2018*

Οι γυναίκες ενώνονται για να βοηθήσουν η μία την άλλη να αντιμετωπίσουν αυτές τις δύσκολες συνθήκες.

Η Yvette* από το Καμερούν ζούσε στον καταυλισμό της Μόριας, έναν από τους μεγαλύτερους στην Ελλάδα, όταν η Διεθνής Αμνηστία συναντήθηκε μαζί της το Μάρτιο του 2018. Περισσότεροι από 8.500 άνθρωποι μένουν σε αυτόν τον καταυλισμό, που σχεδιάστηκε για να φιλοξενήσει 3.100 άτομα. Όταν ο καταυλισμός έγινε επικίνδυνα συνωστισμένος, η Yvette παραχώρησε το κρεβάτι της για τις έγκυες γυναίκες.

«Είμαι μητέρα, οπότε καταλαβαίνω τις δυσκολίες τους. Μπορώ να φανταστώ πόσο δύσκολο μπορεί να είναι να είσαι έγκυος στη Μόρια», είπε στη Διεθνή Αμνηστία. Η Yvette ήταν επίσης εθελόντρια σε τοπική οργάνωση που βοηθούσε στο μαγείρεμα και τη διανομή τροφίμων. **«Προσπαθώ να μένω ενεργή [για] να μην τρελαθώ»,** είπε.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ AMAL

Η Amal, μία Παλαιστίνη πρόσφυγας, εργαζόταν ως ιατρικός στατιστικολόγος σε νοσοκομείο στη Δαμασκό της Συρίας. Ήταν μία από τα μέλη του προσωπικού που διαδήλωσαν κατά της πολιτικής του νοσοκομείου να δέχεται μόνο θύματα πολέμου, κι όχι πολίτες. Κάποιοι από αυτούς που διαδήλωναν συνελήφθησαν ή εξαφανίστηκαν, κι έτσι η Amal έφυγε, από φόβο για τη ζωή της.

Έφτασε στη Λέσβο τον Ιούλιο του 2017, όπου για πρώτη φορά άκουσε για τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας.

«Για πέντε ημέρες μέναμε σε μια σκηνή όλοι μαζί: άντρες, γυναίκες και παιδιά. Οι άνθρωποι το ονόμαζαν “σκηνή φυλακή”. Σοκαρίστηκα και πληγώθηκα που μου συμπεριφέρονταν σαν εγκληματία.»

Η Amal μιλάει αγγλικά και κατάφερε να βρει λίγη δουλειά ως διερμηνέας για αρκετούς οργανισμούς στη Λέσβο. Δεν μένει πια στη Μόρια, αλλά ανησυχεί ακόμα για τις πολλές γυναίκες που μένουν εκεί.

Η Amal από τη Συρία ζούσε στον καταυλισμό της Μόριας στη Λέσβο. Μάρτιος 2018.

«Κάθε μέρα γίνεται όλο και χειρότερα στη Μόρια. Ο καταυλισμός είναι τόσο συνωστισμένος που ακόμα και το Τμήμα Γ (προορισμένο αποκλειστικά για ανύπαντρες γυναίκες) είναι πια πλήρες και οι γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες τους μένουν σε μεγάλες σκηνές στην περιοχή άφιξης για δύο ή τρεις μήνες, πολύ απροστάτευτες», είπε τον Αύγουστο του 2018.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

«Οι πρόσφυγες χρειάζονται προστασία. Εάν η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί να μας φροντίσει, αφήστε μας να φύγουμε. Μη μας κρατάτε εδώ.»

Yvette, από το Καμερούν*

Ο διογκωμένος υπερπληθυσμός και οι φρικτές συνθήκες διαβίωσης καθιστούν τους καταυλισμούς εξαιρετικά επικίνδυνα μέρη για όλους, αλλά κυρίως για τις γυναίκες και τα κορίτσια, για τα ασυνόδευτα παιδιά και για τα άτομα που αναγκάστηκαν να φύγουν από τις διώξεις λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού ή της έμφυλής τους ταυτότητας.

«Δεν αισθάνομαι ασφαλής ή άνετη σε μια σκηνή με... αγνώστους. Φεύγω από τον καταυλισμό νωρίς το πρωί και επιστρέφω το βράδυ. Περνάω όλη τη μέρα μου στο Κέντρο Άλφα [ένα κοινωνικό κέντρο που δημιουργήθηκε από εθελοντές στη Σάμο] ή περπατώ δίπλα στη θάλασσα.»

Maysa, 25 ετών, από το Χαλέπι της Συρίας. Εφθασε στη Σάμο μόνη το Δεκέμβριο το 2017. Όταν η Διεθνής Αμνηστία συναντήθηκε μαζί της το Φεβρουάριο του 2018, έμενε στον καταυλισμό στο Βαθύ.*

Καθημερινές δραστηριότητες, όπως ένα ντους ή μια επίσκεψη στην τουαλέτα, γίνονται επικίνδυνες για τις γυναίκες και τα κορίτσια καθώς πολλές εγκαταστάσεις δε διαθέτουν κλειδαριές και δεν υπάρχουν αρκετές τουαλέτες και ντους σε ξεχωριστό σημείο γι' αυτές. Ο κακός φωτισμός στον καταυλισμό κάνει το να πας να πιεις νερό ή απλά να περπατάς το βράδυ αγχωτικό και επικίνδυνο.

«Οι ντουζιέρες στον καταυλισμό είναι κρύες και δεν υπάρχει κλειδαριά. Πολλοί άνδρες μπαίνουν όταν είσαι μέσα. Δεν υπάρχουν φώτα στις τουαλέτες. Τη νύχτα, μερικές φορές πηγαίνω στην τουαλέτα με την αδερφή μου ή κατουράω μέσα σε κουβά.»

Adèle, καταυλισμός Σάμου, συνέντευξη το Φεβρουάριο του 2018*

Καταυλισμός της ΒΙΑΑ, Χίος, Ιανουάριος 2018. Όταν έρχεται το σκοτάδι, έρχεται και ο φόβος.

Πολλές από τις γυναίκες που υφίστανται αυτές τις άσχημες συνθήκες ακόμα προσπαθούν να ξεπεράσουν τα τραύματα από προότερες κακοποιήσεις. Για τις γυναίκες αυτές, η ανασφάλεια και οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν στην Ελλάδα αποτελούν μια συνεχή υπενθύμιση της βίας από τις οποίες θέλησαν να ξεφύγουν.

«Δεν μπορώ να κοιμηθώ και εξακολουθώ να έχω πολλούς εφιάλτες εξαιτίας του παρελθόντος».

Η Abigail είναι από το Καμερούν. Είχε καταφύγει στην Κωνσταντινούπολη για να ξεφύγει από την ενδοοικογενειακή βία, τη σεξουαλική κακοποίηση και τις απειλές για τη ζωή της από το σύζυγό της. Στην Κωνσταντινούπολη βρήκε δουλειά σε ένα εργαστήριο-κάτεργο, αλλά κακοποιήθηκε σεξουαλικά από τον εργοδότη της. Ένας διακινητής τη βοήθησε να περάσει το Αιγαίο. Όταν η Διεθνής Αμνηστία μίλησε μαζί της το Φεβρουάριο του 2018, έμενε σε μια μικρή σκηνή στη Σάμο.*

Οι γυναίκες που διώκονται στις χώρες τους εξαιτίας του σεξουαλικού τους προσανατολισμού ή της έμφυλης τους ταυτότητας νιώθουν να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο.

Η Simone*, μια 20χρονη ομοφυλοφιλική γυναίκα, εγκατέλειψε τη χώρα της μετά τη βία που υπέστη, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού. Στη Σάμο βρισκόταν ακόμα σε κίνδυνο, αφού ζούσε σε κοντίνερ με άλλα οκτώ άτομα, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων ανδρών.

«Στη χώρα μου η ομοφυλοφιλία είναι παράνομη και η οικογένειά μου με χτύπησε σοβαρά όταν διαπίστωσαν ότι ήμουν λεσβία. Με πέταξαν έξω από το σπίτι. Εδώ ανησυχώ πολύ γιατί μοιράζομαι το κοντίνερ με τέσσερις άντρες που δεν ξέρω. Δε θέλω να μάθει κανείς για μένα. Μένω όλη μέρα έξω από τον καταυλισμό και επιστρέφω μόνο τη νύχτα, αλλά δεν κοιμάμαι καλά.»

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ SARINA*

Από μικρή ηλικία, η Sarina, που τώρα είναι 29 ετών, γνώριζε ότι ήταν κοπέλα και όχι αγόρι. Δεχόταν συστηματικά βίαιη κακοποίηση από το μεγάλο αδελφό της λόγω της έμφυλης ταυτότητάς της. Η Sarina είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Ο αδελφός μου καμιά φορά έδενε τα χέρια μου με μεταλλικές αλυσίδες και με χτυπούσε με αυτές. Η μητέρα μου δεν ήταν σε θέση να βοηθήσει... Τη μέρα που ο αδελφός μου έκαψε τα χέρια μου, η μητέρα μου δεν μπορούσε να τον σταματήσει. Ό,τι και να έκανα, για [τον αδελφό μου] ήταν λάθος. Ένωσα ότι έπρεπε να φύγω από [τη χώρα μου] επειδή αισθάνθηκα ότι η ζωή μου δεν είχε αξία.»

Η Sarina κατέφυγε στην Τουρκία, αλλά ο αδελφός της διαπίστωσε ότι ζούσε ως τρανσέξουαλ γυναίκα και εξέδωσε απειλή θανάτου εναντίον της. Άλλα μέλη της οικογένειάς της την προειδοποίησαν ότι θα έπρεπε να φύγει.

Η Sarina δεν είχε άλλη επιλογή παρά να φύγει ξανά, αυτήν τη φορά για την Ελλάδα. Όταν τελικά βρέθηκε σε ελληνικό νησί, δεν αισθανόταν άνετα να μένει σε κοινά καταλύματα, επειδή δε γνώριζε ποτέ πώς θα αντιδρούσαν οι υπόλοιποι στην έμφυλη της ταυτότητα. Μας είπε ότι δέχθηκε λεκτική και σεξουαλική κακοποίηση και παρενοχλούνταν από την αστυνομία. Η Sarina τελικά μεταφέρθηκε σε καταφύγιο έξω από τον καταυλισμό, αλλά εξακολούθησε να βιώνει επιθετικότητα από άλλους κατοίκους. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Θα ήθελα να ζήσω [μια κανονική ζωή]. Θα ήθελα να ζήσω στη Γερμανία, να μάθω τη γλώσσα και να γίνω κομμώτρια... να χτίσω μια ζωή, να μου συμπεριφέρονται με σεβασμό.»

ΑΠΟ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ΣΕ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ: Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ

Υπάρχουν περίπου 45.500 πρόσφυγες και μετανάστες που διαμένουν σε προσωρινά καταλύματα στην ενδοχώρα. Πολλοί από αυτούς έφτασαν λίγο πριν οι ευρωπαϊκές χώρες κατά μήκος της διαδρομής των Βαλκανίων σφραγίσουν τα σύνορά τους το Μάρτιο του 2016, προκαλώντας μια απολύτως αποφευκτική ανθρωπιστική κρίση στην Ελλάδα. Άλλοι εξαιρέθηκαν από τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας και μεταφέρθηκαν στα ελληνικά νησιά.

Για χιλιάδες ξεριζωμένους ανθρώπους που αναζητούν προστασία, η Ελλάδα μετατρέπεται σε χώρα-προορισμό αντί για χώρα διέλευσης, λόγω έλλειψης νόμιμων και ασφαλών επιλογών για να συνεχίσουν το ταξίδι τους στην Ευρώπη.

Για κάποιες γυναίκες, οι αναμνήσεις του ταξιδιού προς την Ελλάδα είναι ακόμα πολύ ζωντανές. Δε θέλουν να διακινδυνεύσουν να ταξιδέψουν παραπάνω και ελπίζουν να ξαναρχίσουν τη ζωή τους εδώ. Για άλλες, παρά τις δυσκολίες της εύρεσης εργασίας σε μια χώρα που έχει πληγεί από μια βαθιά οικονομική κρίση, η καλοσύνη και η αλληλεγγύη του ελληνικού λαού τους δίνει ελπίδα για το μέλλον.

Πολλές από αυτές που παραμένουν στην Ελλάδα για μεγάλα χρονικά διαστήματα, είτε ηθελημένα είτε επειδή δεν έχουν ασφαλείς τρόπους να μετακινηθούν σε άλλες χώρες, υφίστανται οδυνηρές συνθήκες υποδοχής και στην ενδοχώρα. Στα τέλη Ιουλίου 2018 περισσότεροι από 16.400 άνθρωποι ζουσαν στους 26 προσωρινούς καταυλισμούς της ηπειρωτικής Ελλάδας. Αυτό συμβαίνει παρά το γεγονός ότι η ανθρωπιστική κρίση στην Ελλάδα είναι μια από τις καλύτερα χρηματοδοτημένες κρίσεις, από την ΕΕ και άλλους διεθνείς δωρητές.

Το 2017 η ελληνική κυβέρνηση έκλεισε μερικούς από τους χειρότερους καταυλισμούς και αντικατέστησε σε άλλους τις σκηνές με κοντέινερ. Αλλά οι καταυλισμοί παραμένουν ακατάλληλοι για μακροχρόνια διαμονή και μέχρι στιγμής η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει δώσει προτεραιότητα στην αντικατάστασή τους με καταλληλότερα κέντρα. Αντίθετα, φέτος έχουν ήδη ξαναοίξει τρεις καταυλισμοί που είχαν κλείσει προηγουμένως επειδή ήταν ακατάλληλοι, για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη στέγασης του ολοένα και αυξανόμενου αριθμού ατόμων που φτάνουν στα χερσαία σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας και τα νησιά.

Για τους ανθρώπους που είναι παγιδευμένοι σε καταυλισμούς για παρατεταμένες περιόδους, το τραύμα της αβεβαιότητας για το μέλλον τους επιδεινώνεται. Οι γυναίκες που έδωσαν συνέντευξη έχουν επανειλημμένα ζητήσει να μετακινηθούν από τους καταυλισμούς σε άλλες μορφές στέγασης όπου μπορούν να έχουν περισσότερη ιδιωτικότητα και να αισθάνονται πιο ασφαλείς, όπως το σύστημα αστικής στέγασης σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα υπό την αιγίδα της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες με την υποστήριξη ΜΚΟ, δήμων και κοινοτικών κονδυλίων. Αλλά

Ο χώρος αφίξεων του εγκαταλειμένου αεροδρομίου στο Ελληνικό, Αθήνα, Μάιος 2017. Ο καταυλισμός έκλεισε τον Ιούνιο του 2017.

τα 20.400 καταλύματα σε διαμερίσματα και κτήρια που είναι διαθέσιμα ακόμα δεν είναι αρκετά. Αυτή η έλλειψη επαρκούς στέγασης, σε συνδυασμό με την αδυναμία να πραγματοποιηθούν έγκαιρες και αποτελεσματικές εκτιμήσεις ευαλωτότητας, σημαίνει ότι οι έγκυες γυναίκες και οι γυναίκες με μικρά μωρά αναγκάζονται να παραμείνουν σε καταυλισμούς.

Πολλές γυναίκες που ζουν σε καταυλισμούς δήλωσαν ότι αισθάνονται εγκαταλελειμμένες. Τον Ιούλιο του 2018, η Διεθνής Αμνηστία συναντήθηκε με μια ομάδα εμφανώς απεγνωσμένων γυναικών Yezidi από το Ιράκ που διαμένουν στο Σκαραμαγκά, κοντά στην Αθήνα. Μία είπε:

«Αισθάνομαστε εντελώς ξεχασμένες. Μερικές από μας βρισκόμαστε στον καταυλισμό εδώ και δύο χρόνια και τίποτα δεν αλλάζει. Δεν ξέρουμε τι θα μας συμβεί. Δεν έχουμε τίποτα να κάνουμε εδώ και τα παιδιά μας πάνε να τρελαθούν. Και μετά από τόσο καιρό, δύσκολα μπορώ να μεταφέρω τα προβλήματά μου επειδή κανείς δε μιλάει τη γλώσσα μας.»

Οι γυναίκες και τα κορίτσια που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία μίλησαν για την έλλειψη ασφάλειας στους καταυλισμούς. Για παράδειγμα, στο Σκαραμαγκά, δεν ήταν παρών κανένας επίσημος διαχειριστής και δε γίνονταν έλεγχοι ασφαλείας στην είσοδο για αρκετούς μήνες το 2017 και στις αρχές του 2018. Οποιοσδήποτε μπορούσε να μπει και να βγει κάθε στιγμή της ημέρας ή της νύχτας, και ανθρωπιστικές οργανώσεις που εργάζονται στον καταυλισμό ανέφεραν ότι είχαν εισέλθει διακινητές και άνθρωποι που κρατούσαν όπλα. Από τον Απρίλιο του 2018, έχουν τοποθετηθεί ιδιωτικοί φύλακες στην πύλη και οι ελληνικές αρχές έχουν διορίσει διευθυντή καταυλισμού. Οι γυναίκες εξακολουθούν να φοβούνται, ιδίως τα βράδια, όπως εξήγησε μια Σύρια τον Ιούλιο του 2018:

«Περνάω τις περισσότερες ώρες της μέρας στο κοντέινερ επειδή δεν αισθάνομαι ασφαλής. Υπάρχει πολύ αλκοόλ στον καταυλισμό και γίνονται καβγάδες κάθε μέρα. Τη νύχτα δε βγαίνω ποτέ έξω και δεν αφήνω τα παιδιά μου να μένουν έξω μόνα τους, ακόμα και αν είναι κοντά. Η αστυνομία δεν παρεμβαίνει. Δε θέλουν να ξέρουν τι συμβαίνει εδώ. Κανείς δε μας προστατεύει.»

Η έλλειψη εγκαταστάσεων και οι κακές συνθήκες στους καταυλισμούς επιβαρύνουν ιδιαίτερα τις γυναίκες που συχνά αναλαμβάνουν τη μεγαλύτερη ευθύνη να φροντίσουν τα παιδιά και άλλους συγγενείς. Ο ψυχολογικός αντίκτυπος της παρατεταμένης παραμονής σε καταυλισμούς είναι βαθύς. Οι γυναίκες μίλησαν για το άγχος τους, τους εφιάλτες, την έλλειψη ύπνου και την κατάθλιψη -συμπτώματα που επιβεβαιώνονται από τις ανθρωπιστικές οργανώσεις που εργάζονται στους καταυλισμούς.

«Όλοι χάνουν το μυαλό τους εδώ.»

*Darya**, από το Αφγανιστάν, συνέντευξη σε ένα από τα τρία στρατόπεδα με άθλιες συνθήκες διαβίωσης στο Ελληνικό. Οι καταυλισμοί έκλεισαν τελικά τον Ιούλιο του 2017 μετά από επανειλημμένα αιτήματα των γυναικών και των ανδρών που διέμεναν εκεί, καθώς και από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς.

Η κατάσταση δε φαίνεται να βελτιώνεται σύντομα. Η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει διορίσει επαρκές προσωπικό και οι μεγάλες ανθρωπιστικές οργανώσεις φεύγουν σταδιακά από την Ελλάδα κυρίως λόγω της έλλειψης χρηματοδότησης. Υπάρχουν φόβοι ότι η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, σε πληροφόρηση και σε νομική βοήθεια στους καταυλισμούς μπορεί να επιδεινωθεί περαιτέρω.

Κάποιες γυναίκες με μικρά παιδιά προσπαθούν να ξεφύγουν από αυτές τις αφόρητες συνθήκες προσπαθώντας να μεταφερθούν σε άλλους καταυλισμούς, ελπίζοντας για κάτι καλύτερο. Τον Ιούλιο του 2018, η Διεθνής Αμνηστία μίλησε με δύο γυναίκες από τη Συρία που διαμένουν σε διαφορετικό καταυλισμό από εκείνο όπου είχαν μεταφερθεί από τα νησιά. Μία από τις γυναίκες ήταν οκτώ μηνών έγκυος και η άλλη είχε γεννήσει το μωρό της, ηλικίας ενός μηνός, μέσα στον καταυλισμό. Οι αρχές του καταυλισμού δεν τους έδιναν την επιλογή να εγγραφούν εκεί αυτές και οι οικογένειές τους. Αυτό τους δημιούργησε πολλά προβλήματα, ένα εκ των οποίων ήταν και η έλλειψη πρόσβασης σε βασικές ιατρικές υπηρεσίες πριν και μετά τον τοκετό.

«Είναι πολύ δύσκολα τώρα, δεν μας έχουν δώσει τίποτα, ούτε καν κουβέρτες για να βάλουμε στο πάτωμα. Ό,τι έχουμε το έχουμε μαζέψει απ' το δρόμο. Έχω να φροντίσω το τριάντα ημερών μωρό μου και τρία μικρά παιδιά. Χρειάζομαι ένα καλύτερο μέρος».

*Alma**, από τη Συρία, που ζει στο Σκαρμαγαγκά με την οικογένειά της, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων μικρών παιδιών.

Σε καταστάσεις μέγιστης εξαθλίωσης που τεκμηριώνονται από τη Διεθνή Αμνηστία, μερικές γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων εγκύων ή με μικρά παιδιά, χρειάστηκε να μείνουν άστεγες για μέρες μαζί με την υπόλοιπη οικογένειά τους έξω από τους καταυλισμούς επειδή δεν είχαν πρόσβαση σε στέγαση.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΔΙΕΡΜΗΝΕΩΝ ΠΑΡΑΚΩΛΥΕΙ ΤΗΝ

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΑΡΟΧΕΣ

Σε καταυλισμούς που έχουν συσταθεί στην ενδοχώρα, οι ιατρικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης και της ψυχικής υγείας, θεωρητικά καλύπτονται από ένα ειδικό πρόγραμμα με κονδύλια της ΕΕ. Μετά τις νομοθετικές αλλαγές το Φεβρουάριο του 2018, η υγειονομική περίθαλψη στα δημόσια νοσοκομεία είναι πλέον διαθέσιμη και δωρεάν στους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες στην Ελλάδα. Ωστόσο, η έλλειψη γυναικών διερμηνέων και γυναικείου προσωπικού σε αυτές τις υπηρεσίες παρακωλύει την πρόσβαση των γυναικών σε αυτές. **«Δεν αισθάνομαι άνετα να εξηγήω τα προβλήματά μου σε άνδρες γιατρούς ή άνδρες διερμηνείς. Δεν πάω πια»**, δήλωσε μια Σύρια γυναίκα αναφερόμενη σε ραντεβού με γιατρούς.

Οι γυναίκες ανέφεραν ότι οι γυναίκες διερμηνείς και ερευνήτριες είναι ιδιαίτερα σημαντικές κατά τη διάρκεια των αξιολογήσεων «ευαλωτότητας» και των συνεντεύξεων ασύλου τόσο στα νησιά όσο και στην ενδοχώρα. Ο ελληνικός νόμος προβλέπει γλωσσική υποστήριξη, αλλά κάτι τέτοιο δε γίνεται διαθέσιμο στην πράξη για πολλές από τις γυναίκες που αναζητούν στέγαση. Η έλλειψη γυναικών διερμηνέων σε καταυλισμούς, νοσοκομεία και κέντρα φιλοξενίας αποτελεί εμπόδιο όσον αφορά στην πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

«Στη δεύτερη συνέντευξη, έπρεπε να μιλήσω για την κακοποίηση που δέχτηκα τότε στο Ιράν και για τη σεξουαλική επίθεση που βίωσα στην Ελλάδα, μπροστά σε έναν άνδρα διερμηνέα. Δε με πήρε σοβαρά. Με κορόιδευε.

Μετά τη συνέντευξη είχα αποπροσανατολιστεί και αγχωθεί πολύ. Δεν μπορούσα καν να βρω το σπίτι μου. Μετά το περιστατικό αυτό, ζήτησα επανειλημμένα να κάνει την διερμηνεία γυναίκα. Αρνούνται να μιλήσω ξανά μπροστά σε αυτόν τον άνθρωπο. Τελικά εισακούστηκα, αλλά έπρεπε να επιμεινώ. Άλλες γυναίκες μπορεί να μην κάνουν το ίδιο και τότε οι ιστορίες τους δεν ακούγονται».

Η Azadeh είναι επιζήσασσα σεξουαλικής βίας*

Γυναίκες που διέμεναν σε τρεις καταυλισμούς που στήθηκαν στην παλιά Ολυμπιακή, περιοχή του Ελληνικού, Αθήνα, Μάιος 2017.

Τα γλωσσικά εμπόδια και η έλλειψη διερμηνέων, σε συνδυασμό με μια γενική ανοικειότητα ως προς το νέο περιβάλλον και με περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται, έχουν αποτέλεσμα μερικές γυναίκες να φοβούνται να φύγουν από τους καταυλισμούς ή τα διαμερίσματα για μέρες. Αυτό επιδεινώνει την απομόνωσή τους. **«Μετά βίας βγαίνω έξω. Είναι αφόρητο»**, είπε μια Αφγανή γυναίκα που ζει σε διαμέρισμα με τα τρία παιδιά της, τον Οκτώβριο του 2017.

Πολλές γυναίκες που ζουν σε διαμερίσματα δήλωσαν στη Διεθνή Αμνηστία πως, ακόμη και όταν γνωρίζουν την ύπαρξη των υπηρεσιών, δυσκολεύονται να βρουν το χρόνο να τις αναζητήσουν επειδή πρέπει να φροντίσουν τα παιδιά και τους ηλικιωμένους ή επειδή έχουν άλλες οικιακές ευθύνες.

ΕΛΛΙΠΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΕ ΟΣΕΣ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΣΤΕΙ ΒΙΑ

Πολλές γυναίκες και κορίτσια που αναζητούν προστασία έχουν βιώσει σεξουαλική ή σωματική βία στη χώρα καταγωγής τους, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ή και στην Ελλάδα. Οι προσπάθειες των ελληνικών αρχών για την πρόληψη και την προστασία των επιζώντων από τέτοια βία έχουν μέχρι στιγμής αποδειχτεί εντελώς ανεπαρκείς. Η διάταξη των καταυλισμών και ο σοβαρός συνωστισμός, ιδίως στα νησιά, επιδεινώνουν τον κίνδυνο σεξουαλικών επιθέσεων και βίας.

Το 2017 η Ύπατη Αρμοστία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες έλαβε αναφορές από 622 επιζώντες έμφυλης βίας που είχαν εγκλωβιστεί στα ελληνικά νησιά. Περίπου το 30% των βίαιων περιστατικών έλαβε χώρα μετά την άφιξη των ατόμων αυτών στην Ελλάδα, το δε 80% των επιζώντων που κατήγγειλαν βίαια περιστατικά στα νησιά ή την ενδοχώρα ήταν γυναίκες.

Αν και οι αριθμοί αυτοί είναι ανησυχητικοί, η αλήθεια είναι πιθανότατα ακόμη χειρότερη, καθώς η σεξουαλική βία σε μεγάλο βαθμό δεν καταγγέλλεται, για πολλούς λόγους. Πολλές γυναίκες και οργανώσεις που τις υποστηρίζουν δήλωσαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι οι γυναίκες διστάζουν να υποβάλουν επίσημες καταγγελίες λόγω του κοινωνικού στιγματισμού, του φόβου για αντίποινα από τους δράστες, της έλλειψης εμπιστοσύνης στο σύστημα προστασίας ή επειδή πιστεύουν ότι θα εγκλωβιστούν στην Ελλάδα εάν αναφέρουν τα βίαια περιστατικά.

Οι περιορισμοί σε πόρους και εξειδικευμένο προσωπικό στους καταυλισμούς σημαίνουν επίσης ότι οι επιζώντες έμφυλης βίας δεν ταυτοποιούνται και επομένως δε δέχονται την προστασία που χρειάζονται.

Τον Ιούνιο του 2017 διάφορες ελληνικές αρχές σε εθνικό και τοπικό επίπεδο υπέγραψαν πρωτόκολλο για το συντονισμό της προστασίας των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο που υφίστανται έμφυλη βία. Το μέτρο περιλαμβάνει το συντονισμό των παραπομπών στα 40 συμβουλευτικά κέντρα γυναικών και τα 21 κρατικά καταφύγια για όλες τις γυναίκες που επιβιώνουν από βίαια επεισόδια σε ολόκληρη τη χώρα, συμπεριλαμβανομένων των ελληνίδων πολιτών. Ωστόσο, ο αντίκτυπος του πρωτοκόλλου παραμένει πολύ περιορισμένος. Ένα από τα προβλήματα είναι ότι τα ελληνικά κέντρα δεν είναι πάντοτε στελεχωμένα με διερμηνείς και απαραίτητες υπηρεσίες για την υποστήριξη των ξεριζωμένων γυναικών.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ AVA*

Η Ava, μια νέα γυναίκα από το Αφγανιστάν, ζήτησε βοήθεια μετά από τη μακρόχρονη σωματική και ψυχολογική κακοποίηση που υφίστατο από το σύντροφό της στους καταυλισμούς και σε ένα διαμέρισμα. Πέρασε 10 μήνες σε δύο διαφορετικά κέντρα. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Μου πήρε αρκετούς μήνες για να μιλήσω για τον τρόπο που ζούσα. Τελικά, ανοίχτηκα στον ψυχολόγο του Solidarity Now (μιας ελληνικής ΜΚΟ) και μετακόμισα σε καταφύγιο με την κόρη μου. Αισθόνομαι καλύτερα γιατί απελευθερώθηκα από το σύζυγό μου, αλλά η ζωή εδώ είναι πολύ δύσκολη... Οι διερμηνείς έρχονταν μόνο μία ή δύο φορές την εβδομάδα και για συγκεκριμένες ώρες. Έπρεπε να χρησιμοποιώ το Google Translate για βοήθεια.»

Τα καταφύγια μπορούν να σώσουν ζωές για τις γυναίκες που δέχονται σωματική και ψυχολογική βία. Αλλά για τις ξεριζωμένες γυναίκες, όπως η Ava, μπορούν επίσης να αυξήσουν την αίσθηση απομόνωσης που νιώθουν, χωρίς φίλους γύρω τους και με τόσο λίγα πράγματα να κάνουν:

«Στο πρώτο καταφύγιο, ένιωσα ότι βρισκόμουν σε φυλακή. Δεν είχα τίποτα να κάνω και το παιδί μου δεν μπορούσε να παίξει πουθενά.»

Η Ava μεταφέρθηκε σε δεύτερο καταφύγιο όταν ο σύζυγός της ανακάλυψε πού βρίσκεται. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Το καταφύγιο ήταν πολύ καλύτερο. Ο κοινωνικός λειτουργός είναι πολύ ευγενικός και μου λέει για τα μαθήματα και τις υπηρεσίες. Ακόμα δεν υπάρχουν διερμηνείς, αλλά τα αγγλικά μου βελτιώνονται τώρα και υποφέρω κάπως λιγότερο.»

Μετά από 10 μήνες σε καταφύγιο, η Ava κλήθηκε να φύγει, πράγμα που την έθεσε υπό τεράστια πίεση, την ώρα που αυτή και η κόρη της προσπαθούσαν να ανακάμψουν και να βρουν κάποια σταθερότητα στη ζωή τους. Τώρα μοιράζεται ένα διαμέρισμα με μια Αφγανή γυναίκα, αλλά βρίσκει το σύστημα πολύ δύσκολο να διαχειριστεί και ανησυχεί για άλλες επιζήσασες βίας που αναζητούν την ασφάλεια.

«Κατάφερα να βρω κάτι, αλλά τι θα γίνει με τις υπόλοιπες; Την ίδια μέρα με μένα κλήθηκε επίσης να φύγει μια γυναίκα με τρία παιδιά. Τι θα κάνει; Ανησυχώ ακόμα γι' αυτήν».

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΧΩΡΙΖΟΥΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ

ΕΠΙΔΕΙΝΩΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις κλείνουν τα μάτια τους στα δεινά χιλιάδων ανθρώπων που φτάνουν στις ελληνικές ακτές αναζητώντας έναν ασφαλή τόπο.

Η πλειονότητα θα παραμείνει στην Ελλάδα καθώς οι ευρωπαϊκοί κανόνες για το άσυλο -ο αποκαλούμενος Κανονισμός του Δουβλίνου- προβλέπουν ότι οι αιτούντες άσυλο πρέπει να υποβάλουν αίτηση για άσυλο στη χώρα όπου φθάνουν πρώτα. Η Ελλάδα, ως χώρα πρώτης άφιξης, φέρει την ευθύνη να τους βοηθήσει και να τους προστατεύσει, με λίγες μόνο εξαιρέσεις.

Η οικογενειακή επανένωση είναι σχεδόν ο μόνος τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι αυτοί μπορούν να μετακινηθούν με ασφάλεια από την Ελλάδα σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Ωστόσο, είναι αυστηρά περιορισμένη: οι αιτούντες άσυλο μπορούν να επανενωθούν μόνο με πυρηνικά οικογενειακά μέλη: συζύγους, παιδιά ή, στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανηλίκων, άλλους συγγενείς σε διαφορετικές χώρες της ΕΕ.

Οι γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες τους ή με παιδιά εκπροσωπούν το μεγαλύτερο μέρος των ατόμων που αναμένουν να επανενωθούν με συγγενείς σε άλλες χώρες. Υπάρχουν επίσης οικογένειες που έχουν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα με την ελπίδα να επανενωθούν με τα παιδιά τους, που ταξίδεψαν μόνα τους σε άλλους ευρωπαϊκούς προορισμούς. Πολλές έχουν εγκλωβιστεί εδώ και πάνω από ένα χρόνο.

Από το 2016 ευρωπαϊκές χώρες, και κυρίως η Γερμανία, έχουν λάβει περισσότερες από 14.300 αιτήσεις επανένωσης από την Ελλάδα και περίπου 12.500 από αυτές έχουν γίνει δεκτές. Επανενώσεις επιτεύχθηκαν σε περίπου 9.200 περιπτώσεις.

Οι γυναίκες εξηγούσαν πώς ο παρατεταμένος διαχωρισμός σε συνδυασμό με ελάχιστη ή καθόλου πληροφόρηση σχετικά με τη διαδικασία επηρεάζουν την ψυχική τους υγεία, επιδεινώνοντας το άγχος και την κατάθλιψή τους.

Επιπλέον, ο ορισμός της «οικογένειας» στο ενωσιακό δίκαιο περιορίζεται στα μέλη της πυρηνικής οικογένειας. Εξαιρέσεις στον ορισμό, όπως η επανένωση για ανθρωπιστικούς λόγους ή για λόγους εξάρτησης, δε γίνονται πάντα αποδεκτές. Αυτό σημαίνει ότι, για παράδειγμα, οι ηλικιωμένες γυναίκες ή οι γυναίκες που επιβιώνουν από βίαια περιστατικά που έχουν μέλη της εκτεταμένης οικογένειάς τους σε άλλες χώρες διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο να παραμείνουν πίσω στην Ελλάδα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ GOLROZ

Η Golroz προέρχεται από το Αφγανιστάν και από το Φεβρουάριο του 2016 έχει εγκλωβιστεί στην Ελλάδα με τρία από τα τέσσερα παιδιά της, το σύζυγό της, τη θεία της και μια νεαρή ανιψιά. Μίλησε στη Διεθνή Αμνηστία το Μάιο του 2017 και τον Ιούλιο του 2018. Ο μεγαλύτερος γιος της ζει στη Γερμανία.

«Τον σκέφτομαι κάθε μέρα.»

Όταν η Γερμανία αποδέχτηκε την αίτησή της για επανένωση στα μέσα του 2017, ανακουφίστηκε. Αλλά η 65χρονη θεία της, γνωστή ως Bibi, θα έπρεπε να μείνει στην Ελλάδα, επειδή μόνο τα άμεσα μέλη της οικογένειας και η νεαρή ανιψιά της Golroz είχαν γίνει δεκτά.

Η Bibi είναι σαν μια δεύτερη μητέρα για την Golroz. Ζούσαν μαζί στο Αφγανιστάν αφού σκοτώθηκαν οι τέσσερις γιοι της Bibi. Η Golroz δεν μπορούσε να την αφήσει πίσω όταν η οικογένεια αποφάσισε να ξεκινήσει το επικίνδυνο ταξίδι προς την Ευρώπη, αναζητώντας την ασφάλεια. Στην Ελλάδα, υποστήριζαν η μία την άλλη στις σκληρές συνθήκες των καταυλισμών, όπως το να κοιμούνται σε μια σκηνή έξω από το χώρο αφίξεων του κλειστού αεροδρομίου στο Ελληνικό για αρκετούς μήνες.

Με τη βοήθεια δικηγόρου μιας ελληνικής ΜΚΟ, η οικογένεια προσέφυγε κατά της απόφασης δύο φορές. Έκαναν προσφυγή με βάση την ηλικία της Bibi, τους ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς, τη σχέση εξάρτησης και την υγεία της: Η Bibi έχει διαγνωστεί με ηπατίτιδα Β, οστεοπόρωση, ωτίτιδα και έχει καταρράκτη. Οι εφέσεις όμως απορρίφθηκαν.

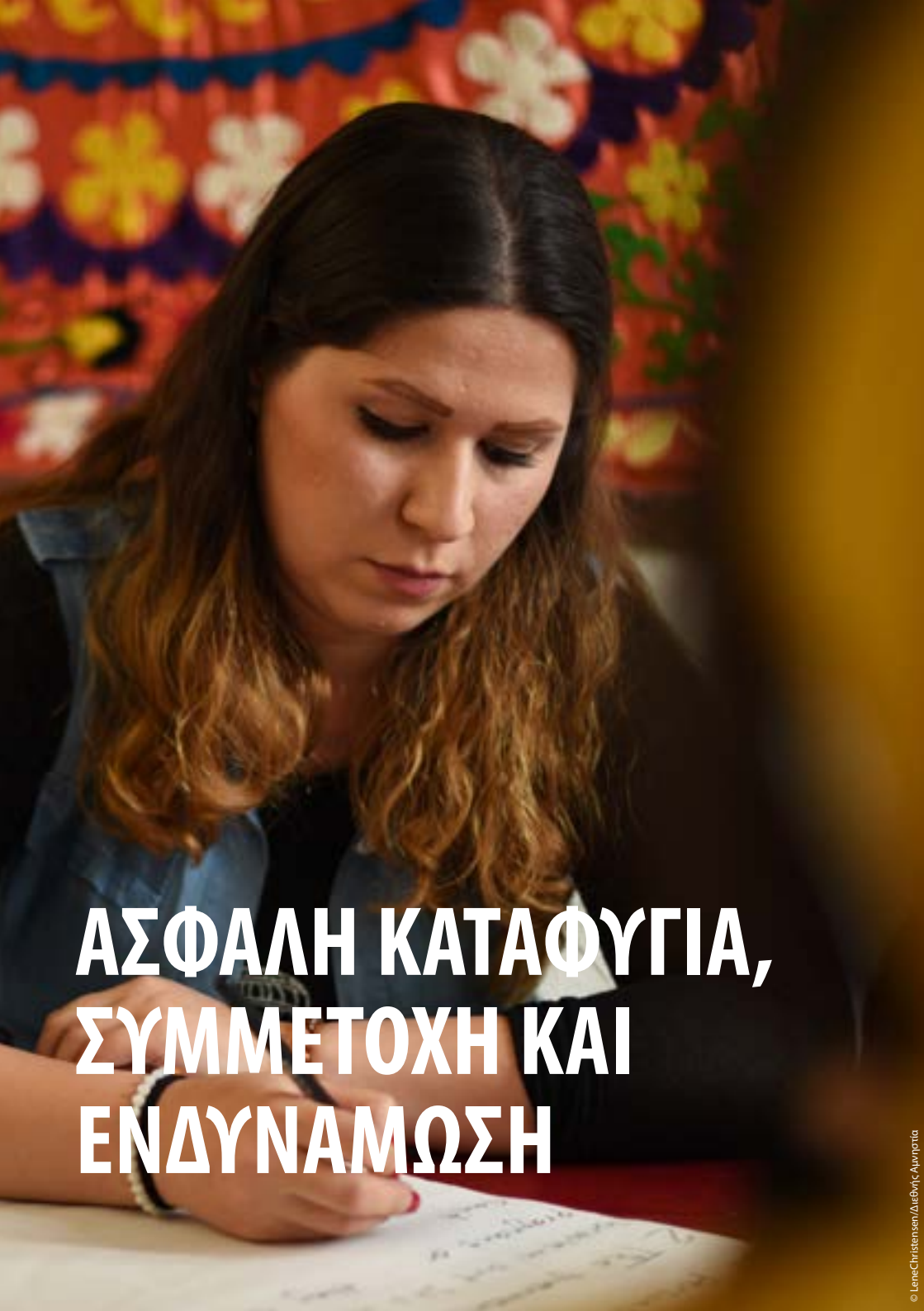
Η Διεθνή Αμνηστία συνάντησε την οικογένεια στους καταυλισμούς της Θήβας και του Ελληνικού το 2017 και στο διαμέρισμά τους στην Αθήνα τον Ιούλιο του 2018. Στην Αθήνα πια, παρακολουθούσαν μαθήματα γερμανικών, καθώς ετοιμάζονταν να ξεκινήσουν μια νέα ζωή στη Γερμανία.

«Κάνουμε μάθημα κάθε μέρα. Είναι δύσκολο όταν έχεις παιδιά. Τα προσέχουμε εναλλάξ με το σύζυγό μου, ώστε να μπορώ να μελετήσω λίγο.»

Ακόμα δεν μπορεί να πιστέψει ότι η Bibi δε θα ταξιδέψει μαζί τους.

Όταν η Διεθνή Αμνηστία συναντήθηκε με την Golroz και την οικογένειά της τον Ιούλιο του 2018, εκείνοι προετοιμάζονταν να ταξιδέψουν στη Γερμανία. Εδώ φαίνονται να κάνουν τις ασκήσεις γερμανικών τους.

**ΑΣΦΑΛΗ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ,
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ
ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ**

**«Θέλω να πάω κάπου που να μπορώ να χτίσω
ένα μέλλον για τα παιδιά μου...»**

*Layla**, μητέρα δύο παιδιών στον καταυλισμό του Σκαραμαγκά

**«Θέλω να είμαι ανεξάρτητη. Έχω δύο παιδιά,
πρέπει να τα προστατέψω.»**

*Amara**, που ζει σε διαμέρισμα στην Αθήνα

«Θέλω να δουλέψω αφού μάθω τη γλώσσα.»

*Aisha**, που ζει σε διαμέρισμα στην Αθήνα με την κόρη και τη μητέρα της

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΩΣ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Παρά τις προκλήσεις, τις αποτυχίες και την αβεβαιότητα, πολλές γυναίκες εξακολουθούν να παλεύουν, με αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα και αποφασιστικότητα, για να αλλάξουν την κατάστασή τους, να ξαναπάρουν κάποιον έλεγχο της ζωής τους.

Είναι ζωτικής σημασίας οι γυναίκες να συμμετέχουν στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους. Για να καταλήξουν σε αποφάσεις που να προστατεύουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους, πρέπει να ζητείται η γνώμη τους και να τους δίνεται η ευκαιρία να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές για τις ανάγκες τους.

Η Yasaman από το Ιράν εργάζεται ως διερμηνέας στο δίκτυο Μέλισσα. Η φωτογραφία λήφθηκε το Μάιο του 2017.

Δυστυχώς, τέτοιες διαβουλεύσεις σπάνια συμβαίνουν. Κατά συνέπεια, λείπουν σημαντικές πληροφορίες όταν λαμβάνονται αποφάσεις και δεν παρέχεται η ειδική φροντίδα και βοήθεια που χρειάζονται επειγόντως οι γυναίκες και τα κορίτσια.

Οι γυναίκες που μίλησαν στη Διεθνή Αμνηστία ήθελαν να συνεισφέρουν πέρα από τις δουλειές τους στο σπίτι. Ήθελαν να μάθουν νέες δεξιότητες, να μπορούν να ενταχθούν περισσότερο στην κοινωνία και να ζουν ανεξάρτητα. Οι γυναίκες χρειάζονται την ευκαιρία και την υποστήριξη για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους και να εκφράσουν τις ανάγκες τους. Λίγες είναι σε θέση να το πράξουν αυτό χωρίς να τους παρέχονται γυναίκες διερμηνείς. Επειδή πολλές γυναίκες είναι συχνά αυτές που βασικά αναλαμβάνουν την περιθαλψη των οικογενειών τους και επομένως είναι απασχολημένες με τη φροντίδα και την προστασία των εξαρτώμενων προσώπων τους, χωρίς υπηρεσίες παιδικής μέριμνας δεν μπορούν να παρακολουθήσουν συναντήσεις ή εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Τέτοιες υπηρεσίες είναι επίσης ζωτικής σημασίας για οποιαδήποτε διαδικασία ενσωμάτωσης.

Τον Ιούλιο του 2018, οι ελληνικές αρχές δημοσίευσαν μια νέα εθνική στρατηγική για την ενσωμάτωση. Αυτή περιλαμβάνει το στόχο να εξασφαλιστεί ότι οι γυναίκες μετανάστριες και αιτούσες άσυλο που εισέρχονται παράτυπα στη χώρα έχουν πρόσβαση στην κανονική αγορά εργασίας και στις «βασικές υπηρεσίες και αγαθά». Για να εφαρμοστεί με επιτυχία αυτή η στρατηγική, πρέπει να συμβουλευτούν και να ακούσουν τις ίδιες τις γυναίκες.

Πολλές από τις γυναίκες που μίλησαν στη Διεθνή Αμνηστία ήθελαν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα. Για κάποιες από αυτές, οι αναμνήσεις του ταξιδιού προς την Ελλάδα είναι ακόμα πολύ νωπές. Δε θέλουν να διακινδυνεύσουν περαιτέρω μετακίνηση και ελπίζουν να ξαναρχίσουν τη ζωή τους στη χώρα. Για άλλες, παρά τις προκλήσεις της εύρεσης εργασίας σε μια χώρα που έχει πληγεί από βαθιά οικονομική κρίση, η καλοσύνη και η αλληλεγγύη του ελληνικού λαού τούς προσφέρουν ελπίδα για το μέλλον:

«Όταν φτάσαμε στην Ελλάδα, το σχέδιο ήταν να πάμε σε κάποια άλλη χώρα. Αλλά αυτό ήταν πριν γνωρίσουμε τον ελληνικό λαό. Εκτιμούμε τον τρόπο με τον οποίο μας φέρονται και τώρα θα θέλαμε να μείνουμε.»

Soraya, μια νέα γυναίκα από το Αφγανιστάν που ζει στην Αθήνα με το σύζυγό της και τρία παιδιά, Ιούλιος 2018

ΚΕΝΤΡΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΖΩΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Τα κέντρα αποκλειστικά για ξεριζωμένες γυναίκες, τόσο στα νησιά όσο και στην ενδοχώρα, προσφέρουν υποστήριξη και υπηρεσίες που αλλάζουν τη ζωή για πολλούς ανθρώπους. Αυτά τα κέντρα δημιουργούνται συχνά από γυναίκες και τοπικές οργανώσεις λαϊκής βάσης, έχοντας στον πυρήνα τους το σεβασμό στη γυναικεία πρωτοβουλία και την παροχή παρεμβάσεων και δραστηριοτήτων που τους εμψυχώνουν.

Τα κέντρα παρέχουν μια σειρά υπηρεσιών που μπορούν να βοηθήσουν τις γυναίκες να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής και νομικής υποστήριξης και των μαθημάτων ώστε να αποκτήσουν γλωσσικές και άλλες βασικές δεξιότητες. Παρέχουν επίσης σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία. Τέτοια κέντρα μπορούν να λειτουργήσουν ως προπύργιο κατά της απομόνωσης στους καταυλισμούς και τα διαμερίσματα.

Τα κοινωνικά κέντρα μόνο για γυναίκες και άλλοι χώροι όπου οι γυναίκες μπορούν να συγκεντρωθούν με ασφάλεια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο να τις βοηθήσουν να προσαρμοστούν στη νέα τους ζωή σε ένα ανοικτό περιβάλλον, να μάθουν η μία από την άλλη σχετικά με το πώς να αντιμετωπίζουν ένα σύνθετο σύστημα υποδοχής και από πού να λαμβάνουν βοήθεια, καθώς και να δημιουργούν νέα δίκτυα υποστήριξης.

«Ένα τόσο απλό πράγμα, όπως το να σε χαιρετάνε ευγενικά, να σε κοιτάζουν στα μάτια και να σε αντιμετωπίζουν σαν άνθρωπο.»

Mary, από την Γκαμπόν, που περιγράφει τη σημασία ενός τέτοιου κέντρου, Ιούλιος 2018.*

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΛΙΣΣΑ –«ΕΝΑΣ ΤΟΠΟΣ ΧΑΡΑΣ»

Η Μέλισσα, ένα κέντρο μεταναστριών στην Κυψέλη, δημιουργήθηκε από Ελληνίδες και μη για να προσφέρει ένα ασφαλές καταφύγιο για γυναίκες που προσπαθούν να χτίσουν μια νέα ζωή σε μια νέα χώρα. Διοικείται από ένα δίκτυο μεταναστριών και αιτουσών άσυλο και παρέχει εργαστήρια και μαθήματα για άλλες ξεριζωμένες γυναίκες. Ο κύριος στόχος τους είναι να παράσχουν στις γυναίκες την εμπύχωση που χρειάζονται για να πάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους.

«Ήρθα στη Μέλισσα για να μάθω τη γλώσσα. Για μένα, η Μέλισσα είναι ένας τόπος χαράς.»

Zahra*, που εγκατέλειψε το Ιράκ με την οικογένειά της

«Ο στόχος ήταν να χρησιμοποιήσουμε το όνομα μεταφορικά, με την έννοια του μελισσιού από γυναίκες μετανάστριες που έρχονται στην Ελλάδα από όλον τον κόσμο, φέρνουν ιστορίες για πόνο και χωρισμό αλλά επίσης και ιδέες, δεξιότητες, ταλέντα και ελπίδες για το μέλλον και όλα τα πράγματα που συμβάλλουν στην ύφανση του κοινωνικού ιστού σε αυτήν την κοινωνία.»

Ναντίνα Χριστοπούλου, Ελληνίδα ανθρωπολόγος και μία από τις συνιδρύτριες του Δικτύου Μέλισσα

Στο δίκτυο Μέλισσα στην Κυψέλη, Ιούλιος 2018.
Η Ναντίνα, συνιδρύτρια του δικτύου, δημιουργεί μια ασφαλή και φιλόξενη ατμόσφαιρα, ένα διάλειμμα από την κατά τα άλλα σκληρή πραγματικότητα.

Η φωτογραφία λήφθηκε
στο δύνκτιο Μέλισσα, Αθήνα,
Ιούλιος 2018.

Στη Λέσβο, το κέντρο γυναικών προσφύγων Bashira προσφέρει ένα μέρος για να χαλαρώσουν, να πλυθούν και να κάνουν νέες φίλες -ένα ουσιαστικό διάλειμμα από τη σκληρή πραγματικότητα των καταυλισμών. Η Sonia Andreu Barradas, διευθύντρια του κέντρου, περιγράφει πόσο επιφυλακτικές είναι πολύ συχνά οι γυναίκες όταν πηγαίνουν για πρώτη φορά.

«Μετά από λίγο καταλαβαίνουν ότι είναι ασφαλείς εκεί και ανοίγονται. Γίνεται το μέρος όπου φωνάζουν, γελούν και χορεύουν.»

Το Bashira φιλοξενεί επίσης νομικές, ψυχολογικές, κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, καθώς και τμήματα γλωσσικής υποστήριξης και εργαστήρια τέχνης και χειροτεχνίας για τις ξεριζωμένες γυναίκες που ζουν στη Λέσβο.

Στη Χίο, η οργάνωση Action for Women διαχειρίζεται το Κέντρο Αθηνά που έχει προσφέρει ψυχολογική, νομική και ιατρική υποστήριξη σε περισσότερες από 900 ξεριζωμένες γυναίκες από τον Ιούλιο του 2016 που άνοιξε. Η ιδρύτρια της, Gabrielle Tay, έχει μιλήσει με τις γυναίκες που έρχονται στο Κέντρο σχετικά με τις ελπίδες και τα όνειρά τους. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Αυτές οι γυναίκες δε θεωρούσαν ποτέ τους εαυτούς τους θύματα. Δικαίως, γιατί είναι επιζήσασες. Χρειάζονταν απλά πόρους και ένα σταθερό περιβάλλον, για να ανοικοδομήσουν το μέλλον τους και να ξεκινήσουν ένα νέο κεφάλαιο.»

Τα κέντρα μόνο για γυναίκες και παρόμοιοι ασφαλείς χώροι φέρνουν τις γυναίκες κοντά, έτσι ώστε να μοιραστούν εμπειρίες και να διαμορφώσουν σημαντικές φίλιες.

«Είμαστε σαν αδελφές»

Πριν από ένα χρόνο, η Farahnaz και η Mohzgan από το Αφγανιστάν γνωρίστηκαν στο δίκτυο Μέλισσα στην Αθήνα.

Η Mohzgan είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Όταν η Farahnaz είναι στενοχωρημένη, προσπαθώ να της φτιάξω τη διάθεση. Την συμπονώ, είμαστε σαν αδελφές.»

Η πρόσβαση σε τέτοια κέντρα υποστήριξης επιτρέπει στις γυναίκες όχι μόνο να βοηθούν τους εαυτούς τους, αλλά και να βοηθούν άλλες.

«Η Μέλισσα είναι για μένα σαν μια μητέρα για ένα μωρό που δεν μπορεί να περπατήσει. Πήραν το χέρι μου και με βοήθησαν να περπατήσω... Θέλω να κάνω καλά πράγματα. Θέλω να δείξω στις γυναίκες πώς να μην είναι αδύναμες. Αυτό έχω μάθει εδώ στη Μέλισσα.»

Farahnaz, Ιούλιος 2018

Η φωτογραφία λήφθηκε στο Κέντρο Bashira στη Λέσβο, Μάρτιος 2018.

© Lene Christensen/Διεθνή Αμνηστία

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ SORAYA

Στις 12 Μαρτίου 2016 η Soraya, 24χρονη Αφγανή μητέρα τριών παιδιών, έφτασε στη Χίο με την οικογένειά της μετά από ένα επίπονο ταξίδι που περιλάμβανε την επικίνδυνη θαλάσσια διάβαση από την Τουρκία. Οι εικόνες του γιου της να τρέμει από το φόβο και το άγχος πάνω στο μικρό φουσκωτό είναι για πάντα χαραγμένες στη μνήμη της.

«Πάντα λέω “Μπράβο” στον εαυτό μου που πέρασα τη θάλασσα αυτή, γιατί ήθελα να βρω ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά μου.»

Μετά από πολλούς μήνες που ζούσαν σε πρόχειρα καταλύματα, η οικογένεια μεταφέρθηκε σε ένα διαμέρισμα στην Αθήνα. Τότε οι φίλες της Soraya τής είπαν για το δίκτυο Μέλισσα. Οι τακτικές επισκέψεις της στο κέντρο την έχουν ενδυναμώσει ώστε να υψώνει το ανάστημά της. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι δε φοβάται να μιλά ανοιχτά για τα δικαιώματα των γυναικών, κάτι που θα ήταν αδιανόητο γι' αυτήν στο παρελθόν.

Η Soraya από το Αφγανιστάν. Ιούλιος 2018.

«Οι γυναίκες έχουμε δικαιώματα. Θέλω να αποφασίσω για το μέλλον μου. Το πιο σημαντικό είναι να το επιτύχουμε αυτό και να το καταλάβουν και οι άντρες... Ως γυναίκες, πρέπει να αγωνιστούμε για να κερδίσουμε τα δικαιώματά μας, για εμάς και για τα παιδιά μας. Το όνειρό μου για μένα και για όλες τις γυναίκες είναι να έχουμε την ελευθερία να λαμβάνουμε μόνες μας αποφάσεις.»

Τώρα η Soraya ελπίζει να ξεκινήσει μια νέα ζωή στην Ελλάδα με το σύζυγό της και τα παιδιά της. Είναι εντυπωσιασμένη από το θερμό καλωσόρισμα που έλαβαν από τους Έλληνες και είναι πρόθυμη να μάθει τη γλώσσα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ FIROOZA

Η συμμετοχή σε ένα ισχυρό γυναικείο δίκτυο έκανε μεγάλη διαφορά για την 33χρονη Firooza από το Αφγανιστάν. Ήρθε στη Χίο από την Τουρκία με το σύζυγό της και τέσσερα παιδιά. Μετά από ένα μήνα στο νησί, κρύφτηκε σε ένα ξενοδοχείο για να ξεφύγει από τους ξυλοδαρμούς του συζύγου της. Από το φόβο της δεν τολμούσε να μιλήσει σε κανέναν. Τότε ήρθε να την δει μια γυναίκα από το Κέντρο Αθηνά για γυναίκες στη Χίο.

«Μου είπε ότι αξίζω μια καλύτερη ζωή. Ερχόταν και με έπαιρνε από το ξενοδοχείο.»

Στο Κέντρο Αθηνά, η Firooza μπόρεσε να μοιραστεί την ιστορία της και τις ελπίδες της με άλλες γυναίκες που έζησαν παρόμοιες καταστάσεις. Μίλησε σε ψυχολόγο και δέχτηκε βοήθεια ώστε να κανονίσει διάφορα ραντεβού για τη διαδικασία ασύλου και να λάβει ιατρική βοήθεια.

Η Firooza από το Αφγανιστάν δε φοβάται πλέον να υπερασπιστεί τον εαυτό της.

«Από μόνη μου θα ήταν αδύνατο να κάνω κάτι τέτοιο, με τη νοοτροπία που είχα.»

Στο κέντρο Αθηνά αισθάνθηκε αρκετά άνετα και ασφαλής ώστε να αρχίσει να μαθαίνει αγγλικά. Τώρα η Firooza έχει την επιμέλεια των παιδιών της και μοιράζεται ένα διαμέρισμα με μια άλλη μητέρα στην Αθήνα. Στόχος της είναι να βρει μια δουλειά και ένα δικό της σπίτι και να είναι σε θέση να υποστηρίξει πλήρως τον εαυτό της και τα παιδιά της.

«Είμαι εντελώς διαφορετική τώρα. Δε φοβάμαι πια.»

ΟΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Οι εμπειρίες των γυναικών πρέπει να ακούγονται και να προκαλούν δράση. Φωτογραφία που λήφθηκε στην Αθήνα, Μάιος 2017.

«Ως γυναίκες, πρέπει να παλέψουμε για να κατακτήσουμε τα δικαιώματά μας.»

Soraya από το Αφγανιστάν

Οι ξεριζωμένες γυναίκες και κορίτσια που ζουν στην Ελλάδα έχουν αντιμετωπίσει φόβο, αβεβαιότητα και βία. Αυτές οι δυνατές επιζήσασες είναι αποφασισμένες να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους.

Αυτές είναι οι 10 πρωταρχικές απαιτήσεις που θέτουν. Επί του παρόντος, τα θεμελιώδη δικαιώματά τους παραβιάζονται και όσοι/ες βρίσκονται στην εξουσία πρέπει να ακούνε τις φωνές τους και να κάνουν τα λόγια τους πράξη.

Οι ελληνικές αρχές, σε στενό συντονισμό με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και τους ανθρωπιστικούς οργανισμούς, διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην εκπλήρωση των απαιτήσεών τους σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και την πρόσβαση στις υπηρεσίες και το άσυλο στη χώρα.

Ωστόσο, οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει επίσης να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους ώστε να παράσχουν στις γυναίκες και τα κορίτσια την προστασία που δικαιούνται.

1. ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΣΤΕΓΑΣΗ.

Οι καταυλισμοί θα έπρεπε να αποτελούν την εξαίρεση και προσωρινό μέτρο. Σε γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες ή με παιδιά, επιζήσασες βίας, έγκυες γυναίκες, νέες μητέρες και όσες αντιμετωπίζουν διώξεις λόγω της έμφυλης ταυτότητας ή του σεξουαλικού προσανατολισμού τους, μεταξύ άλλων ομάδων, πρέπει να δίνονται εναλλακτικές λύσεις αντί των καταυλισμών, από τη στιγμή της άφιξής τους. Η υγιεινή, η ύδρευση, η αποχέτευση, η σιγουριά και η ασφάλεια στα κέντρα υποδοχής πρέπει να βελτιωθούν επείγοντως.

2. ΤΕΛΟΣ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ.

Οι ελληνικές αρχές, με την υποστήριξη από άλλες κυβερνήσεις της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα πρέπει να θέσουν τέρμα στο σκόπιμο περιορισμό των αιτουσών/ντων άσυλο και των μεταναστριών/ων στα ελληνικά νησιά και να τις/ους μεταφέρουν σε κατάλληλη διαμονή στην ενδοχώρα, λαμβάνοντας υπόψη τους ιδιαίτερους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και τα κορίτσια. Να εξασφαλίσουν επίσης ότι οι αξιολογήσεις ευαλωτότητας στα νησιά παρέχουν στις γυναίκες και τα κορίτσια πρόσβαση στις εξειδικευμένες υπηρεσίες που χρειάζονται.

3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΑΠΟ ΒΙΑ.

Αύξηση του αριθμού του κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού στους καταυλισμούς υποδοχής και στις αστικές περιοχές που να μπορεί να εντοπίσει και να προλάβει τη βία κατά των γυναικών. Διασφάλιση ότι οι γυναίκες που διατρέχουν κίνδυνο έχουν στη διάθεσή τους πληροφόρηση και πρόσβαση σε καταφύγια και ότι η διαμονή που παρέχεται θα τους εγγυάται την ασφάλεια και τη σταθερότητα που απαιτούνται για την ανάκτηση και την ανασύσταση της ζωής τους. Παροχή επαρκούς συμβουλευτικής, ιατρικής βοήθειας και νομικής βοήθειας.

4. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ.

Αύξηση του αριθμού των γυναικών διερμηνέων, καθώς και του προσωπικού ιατρικής, ψυχολογικής και κοινωνικής βοήθειας σε καταφύγια, προσωρινά κέντρα υποδοχής, αστικές περιοχές και κατά τη διαδικασία ασύλου.

5. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.

Παροχή πληροφόρησης σχετικά με την πρόσβαση σε υπηρεσίες, τη διαδικασία ασύλου και την προστασία έκτακτης ανάγκης, σε γλώσσες που να μπορούν να καταλάβουν.

6. ΠΛΗΡΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.

Αύξηση της δυνατότητας παροχής υποστήριξης για την ψυχική υγεία σε γυναίκες και κορίτσια. Διασφάλιση της πρόσβασης σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας σε κέντρα υποδοχής, νοσοκομεία και κλινικές και εκπαίδευση, μαζί με περισσότερες γλωσσικές ευκαιρίες στις γυναίκες και τα παιδιά τους, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη των γυναικών για παιδική μέριμνα.

7. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΧΩΡΩΝ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΤΣΙΑ.

Πρώτωση, χρηματοδότηση και συνεργασία με κοινοτικές πρωτοβουλίες, που έχουν συσταθεί σε συνεννόηση με τις γυναίκες και τα κορίτσια, με σκοπό να τις ενδυναμώσουν και να βοηθήσουν στην ένταξή τους.

8. ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΒΙΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Συμπερίληψη των απόψεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των γυναικών σε κυβερνητικά σχέδια με σκοπό την αύξηση των επιλογών απασχόλησης στο πλαίσιο μιας στρατηγικής ενσωμάτωσης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες στη χώρα.

9. ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΤΕ ΤΙΣ/ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.

Οι ευρωπαίοι ηγέτες και θεσμοί πρέπει να ανοίξουν ασφαλείς και νόμιμους διαδρόμους προς την Ευρώπη και να προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις στα επικίνδυνα και παράτυπα ταξίδια από θαλάσσης και ξηράς. Θα πρέπει επίσης να παράσχουν νόμιμες επιλογές για μετάβαση από την Ελλάδα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Μια ακόμα επείγουσα αλλαγή που πρέπει να γίνει είναι η διασφάλιση ταχύτερων και διευρυμένων επιλογών οικογενειακής επανένωσης και η επίτευξη συμφωνίας για ένα δικαιότερο σύστημα αποδοχής των προσφύγων που φθάνουν στις ευρωπαϊκές ακτές. Τέλος, κανένας άνθρωπος που αναζητά την ασφάλεια δε θα πρέπει να στέλνεται πίσω σε χώρες όπου διατρέχουν τον κίνδυνο παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας.

10. ΠΛΗΡΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Πάνω απ' όλα, οι γυναίκες και τα κορίτσια γνωρίζουν τι χρειάζονται για να εξασφαλίσουν την ασφάλειά τους και ένα καλύτερο μέλλον. Η ουσιαστική συμμετοχή τους στις διαβουλεύσεις, τα σχέδια και τα μέτρα που τις αφορούν είναι ζωτικής σημασίας για να εξασφαλιστεί η επιτυχία τους.

Η διεθνής Αμνηστία είναι ένα παγκόσμιο κίνημα που αποτελείται από περισσότερους από 7 εκατομμύρια ανθρώπους που αγωνίζονται για να δώσουν τέλος σε βαρύτερες καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το όραμά μας είναι κάθε άνθρωπος να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλα διεθνή θεσμικά κείμενα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Είμαστε ανεξάρτητοι από κάθε κυβέρνηση, πολιτική ιδεολογία, οικονομικό συμφέρον ή θρησκεία και χρηματοδοτούμαστε κυρίως από τα μέλη μας και από δωρεές από το κοινό.

AMNESTY INTERNATIONAL
INTERNATIONAL SECRETARIAT

e: contactus@amnesty.org

t: +44-20-74135500

f: +44-20-79561157

e: contactus@amnesty.org

t: +44-20-74135500

ΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ:

EUR 25/9071/2018

www.amnesty.org

AMNESTY
INTERNATIONAL

